

...

Gårdens storhetstid sammanfaller med koppargruvans och Sverige storhetstid. Under senare hälften av 1600-talet stod Falu koppargruva för två tredjedelar av all koppar i världen. Inkomsterna från gruvan möjliggjorde uppbyggnaden av Sverige som stormakt.

Dom internationella handelskontakterna var täta och europeiska influenser avspeglar sig även på Staberg. Tidens stilideal var barock med slottet Versailles och dess parkanläggning som främsta förebild.

Gamla Staberg är en typisk karolinsk barockanläggning, symmetriskt uppbyggd med huvudbyggnaden i centrum. Byggnaderna på gården var ordnade i tre enheter, mangård, mellangård och fägård. Spår av dessa ser vi idag i form av terrassmurar.

Liksom Versailles utgjorde centrum i Ludvig den fjortondes Frankrike var Stabergs huvudbyggnad mittpunkten för släkten Nauciers bergsmansrike i Staberg, med hyttor, kvarn åkrar och ängar. Från huvudbyggnaden utgick siktlinjer eller med tidens språk prospectlinjer i olika riktningar. Det är denna storslagna ambition, att försöka inordna inte bara gården med alla dess byggnader i ett symmetriskt mönster, utan att även försöka omfatta det omgivande landskapet i anläggningen som gör det motiverat att beskriva Staberg som ett Dala-Versailles eller ett Versailles i Falurött.

En av siktlinjerna slutar idag i en stor stensatt grop på en kulle norr om gården. En stensatt ramp leder upp till gropen. Vad som har funnits här vet man inte, men av allt att döma har det varit någon form av anläggning som fungerat som blickpunkt för siktlinjen.

En ritning från 1758 ligger som grund för den restaurering som på 1900-talet gjordes av trädgårdsanläggningen.

Den gamla trädgården hade under seklen som gått blivit övervuxen och de gamla trädgårdsmurarna till stor del rasat ihop. Inför restaureringen mättes spåren av trädgårdsanläggningen i form av murar och kvarvarande fruktträd in. Då visade det sig att de så gott som helt överensstämde med kartan från 1758. Det var därför rimligt att försöka återställa trädgården i det skick den hade under glansdagarna i mitten av 1700-talet.

Murarna har försiktigt restaurerats, och 1700-talets gångsystem har återställts.

Man har strävat efter att bevara gamla äppelträd av gamla dalasorter som Snilsäpple och Gubbäpple. Planteringen har gjorts i samarbete med Nordiska genbanken, eftersom ett klonarkiv för gamla fruktsorter byggs upp här på Staberg.

I köksträdgården och kryddgården har man anlagt långsmala odlingsbäddar enligt 1700-talets modell. Här finner vi tidstypiska växter som kål, rova, bondböna, gråärta och portlak. Delar av den humle som finns kvar är troligen från de tre humlegårdar som fanns i trädgården på 1750-talet.

De två ruddammar har restaurerats. Här odlades på 1700-talet liksom på många andra större gårdar rudor. Än idag simmar rudor runt i dammarna. Dom har dock fått sällskap av gräskarpar för att hålla vattenspeglarna rena från vegetation.

...